

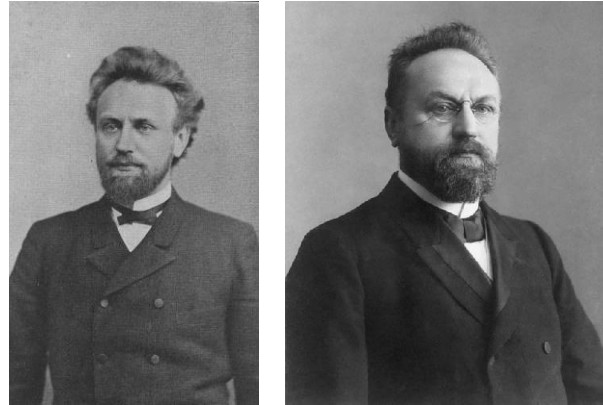
Voorzitters van de Onderwijsraad (1919-2014)

ONDERWJS raad

Den Haag april 2016

Herman Bavinck (Voorzitter 1919-1921)

Geboren Hoogeveen, 13 december 1854, overleden Amsterdam, 29 juli 1921.

Opleiding en loopbaan

Van 1870 tot 1873 volgde Bavinck de lessen aan het Stedelijk Gymnasium te Zwolle. Hierna liet hij zich inschrijven aan de Theologische School te Kampen. Studeerde in 1874 in Leiden theologie en Semitische talen. Promoveerde te Leiden (1880) tot doctor in de godgeleerdheid. Van 1881 tot 1883 was hij Christelijk Gereformeerd predikant te Franeker.

De Christelijk Gereformeerde synode van Zwolle 1882 benoemde hem tot docent aan de Theologische School te Kampen voor de dogmatologische vakken. In 1902 ging Bavinck (met zijn collega Petrus Biesterveld en een groot aantal studenten) over naar de Vrije Universiteit. Daar groeide hij uit tot een figuur van maatschappelijke betekenis. Hij zette zich actief in voor de politiek en voor het christelijk onderwijs. In 1911 kwam hij voor de Anti-Revolutionaire Partij in de Eerste Kamer.

Bavinck had een invloedrijke positie binnen de Christelijke Gereformeerde Kerk. Hij speelde een belangrijke rol bij de eenwording met de 'dolerende' Nederduits Gereformeerde Kerken. Deze laatste hadden zich rond 1886 onder leiding van Abraham Kuyper losgemaakt van de Nederlandse Hervormde Kerk. De Christelijke Gereformeerde Kerk waar Bavinck deel van uit maakte, had zich al rond 1834 losgemaakt van diezelfde Nederlandse Hervormde Kerk. In 1892 vond de vereniging tussen de Christelijke Gereformeerde Kerk en de Nederduits Gereformeerde Kerken plaats. Binnen de verenigde Gereformeerde Kerken in Nederland heeft Herman Bavinck een belangrijke rol gespeeld.

Maatschappelijke onderwijsfuncties

Door zijn medewerking kwam de Chr. H.B.S. te Amsterdam tot stand en bij de officiële ingebruikneming van het gebouw op 6 jan. 1913 voert hij het woord.

Bij de opening van de Chr. H.B.S. te Leiden houdt 's avonds een rede in de Sint Pieterskerk.

Voorzitter van het curatorium van het Chr. Lyceum te Hilversum.

Bevordert de stichting van een 'Vereeniging voor Regeerings- en Voogdijkinderen' (1909).

Lid van de Commissie voor een Universiteit in Nederlandsch Indië.

De weg naar de Onderwijsraad

In hoofdzaak echter waren in dit tijdvak, zo zegt zijn biograaf Hepp, zijn krachten geconcentreerd op het onderwijs en wat daarmee rechtstreeks samenhangt. Onderwijs en opvoeding hadden altijd de liefde van zijn hart bezeten. Hij had dit ondubbelzinnig getoond. Maar nooit in zoo sterke mate als nu. Het scheen bijna het eerste punt van zijn verder levensprogram te zijn geworden. Met welk een volharding zocht hij voor het *Gereformeerd Schoolverband* als zelfstandig lichaam naast *Christelijk Nationaal Schoolonderwijs* erkenning te verkrijgen. Geen tijd was hem daarvoor te kostbaar. Geen vergadering kwam hem schier te ongelegen. In den „Raad van Beroep" met zijn onaangename affaires vond men hem steeds op zijn post. Hij woonde examens bij van den Schoolraad, maar ook tentamens aan een bijzondere kweekschool te Rotterdam. Met Dr. H. Visschegen den heer

H. J. van Wijlen bracht hij rapport uit over „De opleiding van den onderwijzer." (V. Hepp, Dr. Herman Bavinck, pag. 315-317).

In 1913 werd te Rotterdam voor 't eerst een school naar hem werd genoemd. Later volgden er andere. Zijn biograaf Hepp gaat in op zijn benoeming tot voorzitter van de Onderwijsraad. 'Waar Bavinck dan zoozeer in onderwijszaken opging verwonderde het velen, dat hij door den kabinetsformateur Jhr. Mr. Ruys de Beerenbrouck niet werd aangezocht voor het nieuw te scheppen departement van Onderwijs. Ook buiten den kring zijner geestverwanten achtten sommigen hem daarvoor den aangewezen man. Later erkende men echter van regeeringswege openlijk zijn verdiensten op onderwijsgebied door hem te benoemen tot Voorzitter van den Onderwijsraad' (pag. 317).

Kenmerkende adviezen van de raad

26 november 1920 advies over het Academisch Statuut.

8 april 1921 advies over bewaarschoolonderwijs

3 februari 1921 advies over het vhm

Onderscheiding

Ridder in de Orde van de Nederlandse Leeuw.

Belangrijke publicatie van Herman Bavinck

H. Bavinck, 'Godgeleerdheid en godsdienstwetenschap', De Vrije Kerk 18 (1892) 197-225, herdrukt in Bavinck, Verzamelde Opstellen (Kampen, 1921) 35-54.

H. Bavinck, Gereformeerde Dogmatiek I, II en III Kampen, 1908. Zijn belangrijkste werk is een vierdelige dogmatiek: "Gereformeerde Dogmatiek" waarvan het eerste deel verscheen in 1895. De dogmatiek biedt een overzicht van de bijbelse leer vanuit gereformeerd perspectief. Bavinck heeft in zijn latere leven ook veel geschreven over pedagogische vraagstukken.

Erg bekend is zijn rectorale rede over "De katholiciteit van christendom en kerk" uit 1888. In deze rede stelt Bavinck dat de kerk in haar zichtbare gestalte pluriform is vanwege ons beperkt verstaan van de dingen van de Bijbel.

Belangrijke publicatie over Herman Bavinck

V. Hepp (1921). *Dr. Herman Bavinck*. Amsterdam: W. ten Have.

J. Geelhoed (1958). *Herman Bavinck*. Uitgever Oosterbaan & Le Cointre.

R.H. Bremmer (1961), Herman Bavinck als dogmaticus (Kampen).

R.H. Bremmer (1966), Herman Bavinck en zijn tijdgenoten (Kampen).

Barend Sijmons (Voorzitter 1921-1932)

Geboren Rotterdam 18 november 1853, overleden Groningen 28 maart 1935

Opleiding en loopbaan

Hij promoveerde in 1876 te Leipzig op *Untersuchungen über die sogenannte Völsunga Saga*

Privaatdocent Hoogduitse- en Engelse taal- en letterkunde (1878-1881).
Openbare les 27 september 1878 Over de wetenschappelijke beoefening der moderne talen.

Hoogleraar Vergelijkende Indo-germaanse taalwetenschap in het algemeen, en de Germaanse in het bijzonder, Sanskriet, Hoogduitse taal- en letterkunde (1881-1924).

Inaugurele rede 28 maart 1881 Jacob Grimm, de schepper der historische spraakkunst

De weg naar de Onderwijsraad

In 1916 stelde Sijmons dat het hoog tijd werd dat er een apart Ministerie van Onderwijs zou komen. In tegenstelling tot de meeste andere Europese landen was 'onderwijs' bij ons ondergebracht bij het Ministerie van Binnenlandse Zaken. In 1911 was over de kwestie in de Tweede Kamer al eens gesproken, maar het debat erover was toen verzand. Sijmons vond dat er eindelijk tot daden overgegaan moest worden, in de eerste plaats omdat een aparte voorziening voor onderwijszaken duidelijk zou maken dat het landsbestuur belang hechtte aan 'de geestelijke behoeften van ons volk'. De zorg van een minister van Binnenlandse Zaken ging bovendien primair naar andere dingen uit en dat verklaarde volgens Sijmons ook waarom op het gebied van onderwijswetgeving zo weinig initiatief werd genomen. Maar boven alles zou 'de vaste hand' van een aparte bewindsman eenheid hebben gebracht in het onderwijs. Een 'ineenschakelingscommissie' was dan niet nodig geweest en een volgende zou niet meer nodig zijn. Toen prof. J. Elema de loopbaan van Sijmons en zijn invloed op onderwijsdebatten overzag, concludeerde hij dat Sijmons 'Minister van Onderwijs had kunnen en moeten zijn, wanneer er in die dagen een Minister van Onderwijs was geweest'. Maar hij voegde er meteen aan toe: 'Misschien heeft het lot hem echter ook een desillusie bespaard en behoed voor de ondankbare taak een grote visie in een kleine en trage wereld te moeten realiseren' (de Wilde, pag 39).

Eerdere lidmaatschappen van de Onderwijsraad

Ondervoorzitter van de raad (1927-1932).

Kenmerkende adviezen van de raad

Advies Taakverdeling universiteiten

Advies bestuursvorm universiteiten

Advies: het diploma van zowel gymnasium als vijfjarige HBS toegang zou verlenen tot alle universitaire studies.

Advies: instelling van een lyceum, een idee dat ook in de 'ineenschakelingscommissie' al was gelanceerd.

Maatschappelijke onderwijsfuncties

Lid van het bestuur van het Groninger Universiteitsfonds (vanaf de oprichting in 1893).

Voorzitter van het curatorium van het Stedelijk Gymnasium (van 1893 tot 1904 en van 1912 tot 1930) en

Lid van de Raad van Toezicht van de Groningse afdeling van de Volksuniversiteit (vanaf de oprichting van 1914 tot 1929).

Voorzitter van de examencommissies voor de MO-aktes Duits.

Gecommitteerde bij de eindexamens der gymnasia.

Bestuurslid van de in 1918 opgerichte Vereeniging voor Paedagogisch Onderwijs.

Terugblik op de Onderwijsraad

Sijmons' wens dat er een apart Onderwijsministerie moest komen, ging in 1918 in vervulling toen bij Koninklijk Besluit van 25 september het Ministerie van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen werd gecreëerd. In aansluiting daarop werd in 1919 de nationale Onderwijsraad, adviesorgaan voor de regering, geïnstalleerd. Over zijn benoeming tot voorzitter van de Onderwijsraad zegt zijn biograaf Schönfeld: 'Intussen leidden zijn bemoeiingen met de studie in 't Duits hem tot verdere belangstelling in onderwijskwesties, in paedagogiek; vraagstukken als de organisatie van het onderwijs, de opleiding tot leraar hielden zijn aandacht vast. In deze richting zou zijn loopbaan gaan van lid der zgn. Ineenschakelingscommissie tot voorzitter van de Onderwijsraad. Veel, tijd heeft hij hieraan gegeven, en wel boekte hij partiële successen, maar een reorganisatie van de grondslagen van het onderwijs heeft hij niet mogen beleven'.

Uit eenzaamheid en om dichterbij zijn werk voor de Onderwijsraad te wonen, verhuisde hij in 1930 naar een van zijn zusters aan de Frankenslag 319 in Den Haag. In maart 1931 ontving Sijmons een brief van de Rector Magnificus van de Groningse universiteit namens de Senaat ter gelegenheid van het feit dat Sijmons vijftig jaar geleden zijn ambt als hoogleraar had aanvaard. De Rector memoreerde 'De wetenschap hebt Gij door voortreffelijke werken gediend. Het onderwijs in zijn geheele omvang had Uwe warme belangstelling, en nog steeds zijt Gij als voorzitter van den Onderwijsraad op onvermoeide wijze voor de belangen van het onderwijs in al zijn geleidingen werkzaam'. (Schönfeld, pag. 46).

Toen hij in maart 1932 zijn voorzitterschap van de Onderwijsraad had neergelegd, keerde hij toch weer terug naar Groningen. Hij ging er wonen aan de Praediniussingel 6.

Onderscheidingen

Ridder in de Orde van de Nederlandse Leeuw.

Commandeur in de Orde van Oranje-Nassau.

Belangrijke publicaties van Barend Sijmons

Untersuchungen ober die sogenannte Völsunga Saga (Halle 1876). Inauguraldissertation Leipzig.

Over de wetenschappelijk beoefening der moderne talen. Toespraak bij de opening zijner lessen, gehouden op vrijdag den 27 september 1878 (Groningen 1878).

Jacob Grimm, de schepper der historische spraakkunst. Redevoering bij de aanvaarding van het hoogleraarsambt aan de Rijksuniversiteit te Groningen (Groningen 1881).

Kudrun (inleiding en tekstbezorging). Uitgegeven in de Altdeutsche Textbibliothek von H. Paul, nr 5 (Max Niemeyer Halle 1883).

Die Lieder der Edda, herausgegeben von B. Sijmons und H. Gering.

Germanische Heldensage (1889); tweede verbeterde druk Strassburg 1898).

Een Ministerie van Onderwijs (Voordracht uitgegeven door de Algemene Vereeniging van Academisch Gevormde Leeraren) (Amsterdam z. j. [1916]).

Reorganisatie van ons voorbereidend Hooger Onderwijs. Inleiding op de bespreking van het voorontwerp der 2de Afdeling van den Onderwijsraad in de Algemeene Vergadering der Vereeniging van Leeraren bij het Middelbaar Onderwijs te Haarlem op 4 September 1920 ('s-Gravenhage 1920)

Herdenking van het tienjarig bestaan van den Onderwijsraad op 11 mei 1929 (z.p.z.j. [1929]).

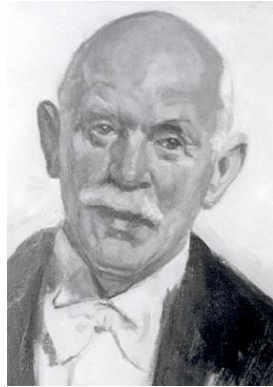
Belangrijke publicaties over Barend Sijmons

Schönfeld, M. (1935), 'Levensbericht van B. Sijmons (18 november 1853-28 maart 1935)', in: Jaarboek der Koninklijke Akademie van Wetenschappen te Amsterdam 1934-1935 (Amsterdam 1935) 229-235.

Inge de Wilde (2007). 'Werk maakt het bestaan draaglijk' *Barend Sijmons (1853-1935)*. Groningen: Barkhuis.

Robert Herman (Rob) Woltjer (Voorzitter 1932-1955)

Geboren Groningen, 19 juli 1878, overleden Den Haag, 23 april 1955

Bron: website Gymnasium Woltjer.

Opleiding en loopbaan

Rob Woltjer studeerde klassieke letteren (doctoraal) aan de Vrije Universiteit te Amsterdam, van 18 september 1895 tot 1902, hij promoveerde in de klassieke letteren aan de Universiteit te Amsterdam, 24 maart 1904.

Hij was hoogleraar Latijn, Grieks en Oude Geschiedenis, Vrije Universiteit te Amsterdam, van 23 september 1904 tot 23 april 1955.

Voorts lid gemeenteraad van Amsterdam, van 6 september 1927 tot 1 maart 1941 en lid Eerste Kamer der Staten-Generaal, van 2 november 1937 tot 15 juli 1952.

Maatschappelijke onderwijsfuncties

Secretaris Staatscommissie Ineenschakeling Onderwijs, van 1908 tot april 1910.

President-lid curatorium 'Gereformeerd Gymnasium' te Amsterdam, van 1920 tot 23 april 1955.

Voorzitter commissie van toezicht op het lager en voorbereidend onderwijs te Amsterdam, omstreeks 1929;

Lid commissie van toezicht op de Gereformeerde Kweekschool voor onderwijzers te Amsterdam, omstreeks 1929.

Lid commissie tot voorbereiding van de aanwijzing van kandidaat-Indische ambtenaren.

Voorzitter Bond van Christelijke Schoolverenigingen te Amsterdam.

Ondervoorzitter commissie huishoudelijke vakken op de lagere school, vanaf november 1937.

Lid Staatscommissie reorganisatie van het hoger onderwijs (Staatscommissie-Reinink), van 1 mei 1946 tot mei 1949.

Eerdere lidmaatschappen van de Onderwijsraad

Ondervoorzitter Onderwijsraad, van 1 januari 1921 tot 1 maart 1932.

Onderscheidingen

Ridder in de Orde van de Nederlandse Leeuw (1912).

Commandeur in de Orde van Oranje-Nassau (1953).

Belangrijke publicatie van Rob Woltjer

"De Platone prae socraticorum philosophorum existimatore et judice" (dissertatie, 1904).

Het Woord Gods en het woord der mensen. Utrecht : Ruys, (1913).

De beteekenis van het Oosten voor de klassieke oudheid. Utrecht, (1912).

Schelven, A.A. van; Woltjer, H.R. Historisch onderzoek naar den levensstijl van het Calvinisme. Amsterdam : Kirchner, (1925).

Ferdinand Léon Rudolphe Sassen (Voorzitter 1956-1964)

Geboren Nijmegen 13 augustus 1894, overleden Lugano (Zwitserland) 16 september 1971.

*Portret van Ferdinand Sassen door Theo Luns (1957).
(Fragment, portret te Rolduc).*

Opleiding en loopbaan

Na de lagere school te Breda, waarheen zijn ouders in 1899 verhuisd waren, ging Ferdinand Sassen in 1906 naar het Canisiuscollege te Nijmegen en verwierf in 1912 gelijktijdig de diploma's gymnasium- A en- B. Hierna volgde een studie in de wijsbegeerte aan de Universiteit te Fribourg (Zw.), waar hij in 1915 promoveerde op het proefschrift: *De theoria cognitionis Plotini*. Van 1915 tot 1919 studeerde hij theologie aan het bisschoppelijk Seminarie te Roermond, waar hij 5 april 1919 werd priester gewijd. In 1919 werd Sassen leraar te Rolduc, waar hij tot 1931 wijsbegeerte en geschiedenis der wijsbegeerte alsmede Grieks en kerkgeschiedenis doceerde. In 1929 volgde zijn benoeming tot hoogleraar aan de R.K. Universiteit te Nijmegen, waar hij met een inaugurale rede *Optimisme en pessimisme in de Griekse wijsbegeerte* op 22 oktober 1929 zijn taak aanvaardde die tot 1945 zou duren.

Onder minister G. van der Leeuw was hij in 1946 korte tijd directeur-generaal van Onderwijs, hij werd opgevolgd door Ph. J. Idenburg die eveneens slechts korte tijd de functie bekleedde.

In 1946 werd hij benoemd tot hoogleraar in de wijsbegeerte aan de Rijksuniversiteit te Leiden.

Maatschappelijke onderwijsfuncties

Lid en ondervoorzitter van de Nationale Unescocommissie.

Lid van de Spellingscommissie 1938-1939.

Lid van de Gemengde Commissies voor de uitvoering van de Culturele Accoorden met België, Luxemburg en Frankrijk.

Lid van de Commissie inzake de vorming van aanstaande officieren.

Curator van de Koninklijke Militaire Academie te Breda (1961-1971).

Voorzitter van de Commissie Rijksstudietoelagenbeleid (1965-1966).

Voorzitter van de Commissie coördinatie sociale academies –sociale faculteiten (1968).

Lid van het dagelijks bestuur van de Stichting Wetenschappelijk Onderwijs Limburg.

Eerdere lidmaatschappen van de Onderwijsraad

Lid van de Onderwijsraad van 1938-1964, waarvan sinds 1948 voorzitter van de eerste afdeling.

Als voorzitter stelde hij een college van afdelingsvoorzitters in om algemene zaken te bespreken en maakte de voorzitters van de afdelingen ook lid van de andere afdelingen.

Terugblik op de Onderwijsraad

Kees Posthumus zei van zijn voorganger Sassen: 'Uw persoon en Uw leiding kenmerken zich door een zekere mate van gestrengheid, zowel bij het voorzitten van de gedachtenwisseling als bij de stiptheid, waarmee gij een einde maakt aan de gemeenschappelijke maaltijd, die - laat ik het maar eerlijk zeggen - voor ons één van de

hoogtepunten van de vergadering is. Gij weet voet bij stuk - en bij de stukken - te houden. Maar in de vergadering laat ge toch ieder tot zijn volle recht komen'.

'Wij weten waarde Sassen dat gij ten aanzien van de vruchten van Uw inspanning, van de uitkomsten van Uw adviezen, en ook ten aanzien van de ambtelijke, zowel als van de openbare erkenning van de raad wel eens somber gestemd zijt geweest. Wanneer gij thans de balans opmaakt van de moeitevolle arbeid waartoe ge geroepen waart – voor zover die balans door de mens zelf, en door zijn vrienden, mag worden opgesteld en afgesloten – moogt ge tot verblijdende uitkomst komen' (Uitleg , 19 oktober 1964, nr. 41/42, p. 400).

Posthumus in 1964 over Sassen: Ik noem, bijna met ontzag, Uw grote kennis van de wetgeving van het Nederlandse onderwijs. Gij zijt ons Uw medeleden een voorbeeld, een leermeester geweest in de eerbied voor de wet, die van de democratie de zekerste grondslag is. Wij bewonderen de zorgvuldigheid, waarmede getracht aan de omschrijving van doelstelling en regeling sluitende vorm te geven - waarbij zelfs de komma's niet aan Uw aandacht ontsnappen.

De oud-voorzitter van de Onderwijsraad Diepenhorst schreef in zijn 'in memoriam' (1971): 'Welke gevoelens men ook over Sassen moge hebben gekoesterd, overheersend is de eerbied die deze voorname geleerde ambtgenoten en leerlingen inboezemde, ongetwijfeld omdat hij steeds ook bij omvangrijke werkzaamheid buiten het studeervertrek de priester bleef, de man die zichzelf een hoog ideaal had toegewijd. Een schilderachtige figuur is Sassen niet geweest. Hij was wars van vertoon, van aanwensels, van alles wat niet recht was... Indien ooit aan iemand het woord van Pascal bewaarheid werd dat het hart zijn redenen kent, die de rede vreemd zijn, dan was dat bij Sassen het geval.'

Onderscheidingen

Ereprelaat van Z.H. de Paus.

Ridder in de Orde van de Nederlandse Leeuw.

Commandeur in de Orde van Oranje-Nassau.

Kenmerkende adviezen van de raad

13 februari 1963 Advies over het Academisch Statuut

Stichting van de tweede technische hogeschool (thans TU Eindhoven)

Rapport van de Commissie voor Hoger-onderwijswetgeving, Den Haag 1951. Eerste Commissie (C.W.) van der Pot, (A.M.) Donner, (F.L.R.) Sassen.

Rapport van de Commissie tot Voorbereiding van de Herziening van Wetsontwerp 2597, Den Haag 1958.

Tweede Commissie-van der Pot.

Geselecteerde publicaties van Ferdinand Sassen

Oratie op 17 mei 1946 *Katholicisme en wijsgerig denken*.

Prof. dr. F.L.R. Sassen: terugblik op 25 jaar Onderwijsraad', *Uitleg. Weekblad van het Departement van Onderwijs en Wetenschappen*, 3-3-1969, p. 10-11.

'De Athenaea in het organiek besluit van 1815', *Universiteit en Hogeschool* 8 (1961-1962), p. 349-361.

Belangrijke publicatie over Ferdinand Sassen

J. Gielen, 'Sassen, Ferdinand L.R.', *Katholieke Encyclopaedie voor Opvoeding en Onderwijs*, Den Haag 1954, III, p. 481-482.

J. Karsemeijer, 'Afscheid van Prof. dr F.L.R. Sassen als voorzitter van de Onderwijsraad', *Weekblad van het Genootschap van Leraren* 58 (1974), nr. 7, p. 173-174.

Dr. J.A.A. Verlinden, 'In memoriam prof. dr. F.L.R. Sassen', *Uitleg*, 1-10-1971, p. 10-11.

B. Delfgaauw, 'In memoriam Ferd. Sassen', *Algemeen Nederlands Tijdschrift voor Wijsbegeerte* 64 (1972), p. 1-3.

A.G.M. van Melsen, 'Herdenking van F.L.R. Sassen (13-8-1894 -16-9-1971)', *Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen. Jaarboek 1971*, Amsterdam 1972, p. 107-112.

G. Verbeke, 'In memoriam F.L.R. Sassen', *Koninklijke Vlaamse Academie van Wetenschappen, Letteren en Schone Kunsten*, (1972), p. 422-425.

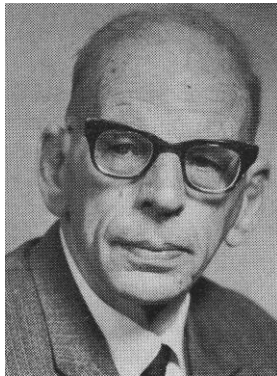
C. E. M. Struyker Boudier (1997), *Een man van de geest. Hoofdstukken over leven en werken van Ferdinand Sassen*. Nijmegen: Valkhof pers.

Kornelis (Kees) Posthumus (Voorzitter 1964-1967)

Geboren Harlingen, 16 juni 1902, overleden Eindhoven, 15 september 1972

http://nl.wikipedia.org/wiki/Kees_Posthumus

In gebouw Traverse van de TU/e staat een borstbeeld van Posthumus gemaakt door A.J.P. Borstlap (Foto: W.M.G. Jochems).

Opleiding en loopbaan

Kees Posthumus studeerde chemie aan de Rijksuniversiteit Groningen. Na zijn kandidaatsexamen zet hij zijn studie voort aan de Universiteit Leiden. Na zijn studie wordt hij docent aan de Christelijke HBS in Leiden. In 1929 promoveert hij op een onderzoek naar 'explosiegebieden van gasmengsels' bij prof.dr. F.A.. Schreinemakers waarvoor hij bij de HBS de experimenten doet.

In 1928 vertrekt Posthumus naar Nederlands-Indië waar hij aan het Christelijk Lyceum van Bandoeng achtereenvolgens leraar scheikunde en rector is. In 1941 wordt Posthumus buitengewoon hoogleraar aan de TH Bandoeng. Tijdens de bezetting door Japan verblijft hij achtereenvolgens in de gevangenis van Bandoeng en het kamp Tjimahi. Hij blijft in die tijd doceren. Na de capitulatie wordt Posthumus hoofd van de Rijksvoorlichtingsdienst in Indië en in maart 1946 wordt hij voorzitter van de faculteit Technische Wetenschappen aan TH Bandoeng. Na de onafhankelijkheid van Indonesië blijft hij tot 1955 verbonden aan de TH Bandoeng.

In 1955 is Posthumus adviseur van de commissie die bezig is met de oprichting van de TH Eindhoven. In september 1956 behoort Prof. dr. Posthumus tot de eerste hoogleraren van de THE.

Eerdere lidmaatschappen van de Onderwijsraad

Van 1960-1964 is hij Ondervoorzitter van de Onderwijsraad.

Maatschappelijke onderwijsfuncties

In 1940 schrijft hij een artikel in De Gids een artikel dat later bekend geworden is als De wet van Posthumus . Volgens de wet van Posthumus krijgt bij het beoordelen van proefwerken en tentamens in het onderwijs een kwart van de leerlingen een onvoldoende, de helft een middelmatig cijfer en een kwart een goed cijfer, onafhankelijk van het niveau van het geleverde werk. Met andere woorden: de eisen passen zich aan de vastgeroeste verdeling aan.

In de tijd dat hij rector was, maakt zich sterk voor de oprichting van een Centrum voor Onderwijsresearch.

In november 1967 wordt hij benoemd door minister Veringa tot regeringscommissaris voor het hoger onderwijs. In september 1968 verschijnt de later als Nota Posthumus bekend geworden nota *De universiteit, doelstellingen, functies, structuren*.

Onderscheidingen

Officier in de Orde van Oranje-Nassau.

Ridder in de Orde van de Nederlandse Leeuw (1964).

Geselecteerde publicaties van Kees Posthumus

Levensgeheel en school : bezinning vóór vernieuwing van voortgezet onderwijs in Nederland en in Indonesië. 's-Gravenhage : W. van Hoeve , (1947) .

Academische Renaissance, rede uitgesproken bij de overdracht van het rectoraat van de Technische Hogeschool Eindhoven op 16 september 1968.

Onderwijs: heilsverwachting, spraakverwarring, beleid. 's-Gravenhage: Staatsuitgeverij , (1970) .

De universiteit : doelstellingen, functies, structuren. 's-Gravenhage: Staatsuitgeverij , (1968)..

Belangrijke publicatie over Kees Posthumus

Kees Jan Sniijders (1975). *De onderwijzman Posthumus.* Lelystad : Stichting IVIO , (1975) .

Isaac Arend Diepenhorst (Voorzitter 1969-1986)

Geboren Rotterdam 18 juli 1916, overleden Zeist 21 augustus 2004

http://nl.wikipedia.org/wiki/Isa%C3%A4c_Arend_Diepenhorst

Opleiding en loopbaan

Studeerde theologie (kandidaats), Vrije Universiteit te Amsterdam, van 1934 tot 15 maart 1940 en Nederlands recht (doctoraal), Vrije Universiteit te Amsterdam, van 1934 tot 24 september 1937.

Promoveerde in rechtsgeleerdheid, Vrije Universiteit te Amsterdam, 10 juni 1943.

Minister van Onderwijs en Wetenschappen (1965-1967), hoogleraar strafrecht en strafprocesrecht, Vrije Universiteit te Amsterdam (1945-1965), rector magnificus Vrije Universiteit te Amsterdam (1961, 1972 – 1976). lid Eerste Kamer der Staten-Generaal (1952 – 1965, 1971-1981), lid Tweede Kamer der Staten-Generaal (1967 – 1971).

Als minister bracht hij in 1965 de *Nota wetenschappelijk onderwijs* uit. Daarin staat dat er een sterke toename van het aantal studenten is te verwachten (in 1970 25 procent meer dan in 1959 werd geschat) en dat de studieduur daarom moet worden bekort. Tevens zal het investeringsschema en bouwprogramma voor universiteiten worden herzien.

Hij diende in 1966 samen met staatssecretaris Grosheide de ontwerp-Overgangswet Voortgezet Onderwijs over invoering van de Mammoetwet in.

Hij stelde in 1966 een commissie-Van Walsum in die advies moest uitbrengen over de oprichting en vestigingsplaats van een achtste medische faculteit

Eerdere lidmaatschappen van de Onderwijsraad

Lid van de Onderwijsraad, van 1961 tot 1965.

Onderscheidingen

Ridder in de Orde van de Nederlandse Leeuw (1962).

Commandeur in de Orde van Oranje-Nassau (1967).

Commandeur in de Orde van de Nederlandse Leeuw (1986).

Geselecteerde publicaties

De verhouding tussen kerk en staat in Nederland. (1946) .

Het vraagstuk van de oorlog. Groningen: Niemeijer , (1953) .

De lichamelijke opvoeding en de sport. Den Haag: Van Keulen , (1955)

Het onderwijs aan de scholen voor maatschappelijk werk. 's-Gravenhage (1959)

De geprangde universiteit. Utrecht: Kemink , (1960) .

De emancipatie van de vrouw. Kampen: Kok , (1965) .

Universiteit en wetenschap in beweging : punten van wetenschapsbeleid. Alphen aan den Rijn: Samsom, (1969).

Belangrijke publicatie over Isaac Diepenhorst

W. Slagter, *Diepenhorst, Isaac Arend (1916-2004)*, in Biografisch Woordenboek van Nederland, deel VI.

Alphonsus Maria Petrus (Fons) Knoers (Voorzitter 1986-1992)

Geboren 18 juli 1922, overleden Ewijk 5 mei 2014.

(Foto Georges de Coninck, Malden 1944) (Foto Hans Hermans, Nijmegen 1959)

Opleiding en loopbaan

1940: Gymnasium B.

1943: M.O. Nederlands (gecombineerde akte, werd later A èn B), volledige le graads bevoegdheid.

1948: gymnasium A (Staatsexamen).

1948-1955: studie psychologie K.U. Nijmegen, hoofdrichting: ontwikkelingspsychologie, bijvakken: sociologie en psychologie; doctoraal examen 1955.

1966: promotie op proefschrift 'De verving in de Puberteit'.

Leraar h.b.s. en gymnasium (Nederlandse taal- en letterkunde) te Oostburg, Eindhoven en Nijmegen, 1944-1965; van 1962-1965 tevens adjunct-directeur.

School- en beroepskeuzepsycholoog in nevenfunctie 1955-1965.

Docent M.O.-Pedagogiek Tilburg en later Culemborg (Arnhem).

Docent lerarenopleiding, K.U. Nijmegen, 1963-1965.

Lector K.U. Nijmegen, 1965-1970.

Hoogleraar K.U. Nijmegen, leeropdracht: Pedagogiek, algemene didactiek en puberteitspsychologie t.b.v. opleiding van leraren, 1970- 1987.

Hoofd van het facultair instituut A.O.L.O. en van het interfacultair instituut voor de lerarenopleiding (1965-1975) en 1982-4 1987.

Waarnemend voorzitter (reorganisator) vakgroep Interdisciplinaire Studierichting Onderwijskunde, 1985- 1987.

Geselecteerde maatschappelijke onderwijsfuncties

Voorzitter van Bestuur en Bestuursraad Stichting Leeplanontwikkeling (S.L.O.) (1975-1981).

Lid van de Bestuursraad CITO (1979-1981).

Lid van de Bestuursraad Stichting Onderzoek van Onderwijs (S.V.O.) (1981-1985).

Voorzitter Programmeringswerkgroep Sociale Wetenschappen van de Open Universiteit (1982-1983).

Voorzitter Coördinatiecommissie Evaluatieplan V.O. (1985 -1986).

Lid of voorzitter van diverse ministeriële commissies, zoals COLOV, Cipoleg, Comspol, Cie-Hanselman (2 vakken, 3 graden).

Voorzitter of lid van diverse schoolbesturen (1970-1983).

Onderscheidingen

Ridder in de Orde van de Nederlandse Leeuw (1988).

Commandeur in de Orde van Oranje-Nassau (1992).

Geselecteerde publicaties

Knoers, A.M.P., (1966), *De verveling in de puberteit : bijdrage tot de psychologie van het gevoelsleven*. Assen: Van Gorcum.

Knoers; A.M.P., (1967), *De functie van de leraar in het leer- en instructieproces*. Openbare les. Assen: Van Gorcum.

Knoers, A.M.P., (1968), *Algemene onderwijskunde voor het voortgezet onderwijs*. Assen: Van Gorcum. (Geregeld herzien en aangevuld t/m 8e druk, 1980).

Knoers, A.M.P., (1970) *Leren onderwijzen*. Inaugurale rede. Assen: Van Gorcum.

Mönks, F.J., Knoers, (1975), A.M.P., *Ontwikkelingspsychologie. Inleiding tot de verschillende deelgebieden*. Nijmegen: Dekker & Van de Vegt. (13e herziene druk 2010, hfdst. 1, 5, 6 en 8) .

Mönks, F.J., Knoers, A.M.P., (1976), *Entwicklungspsychologie. Eine Einführung*. Duitse bewerking Ontwikkelingspsychologie met medewerking van F.J. van der Staay. Stuttgart: Kohlhammer.

Knoers, A.M.P., (1987), *Leraarschap (Amb(ach)t of professie*. (Professionalisering van de universitaire lerarenopleiding). Afscheidscollege op 26 juni 1987. Assen/Maastricht: Van Gorcum.

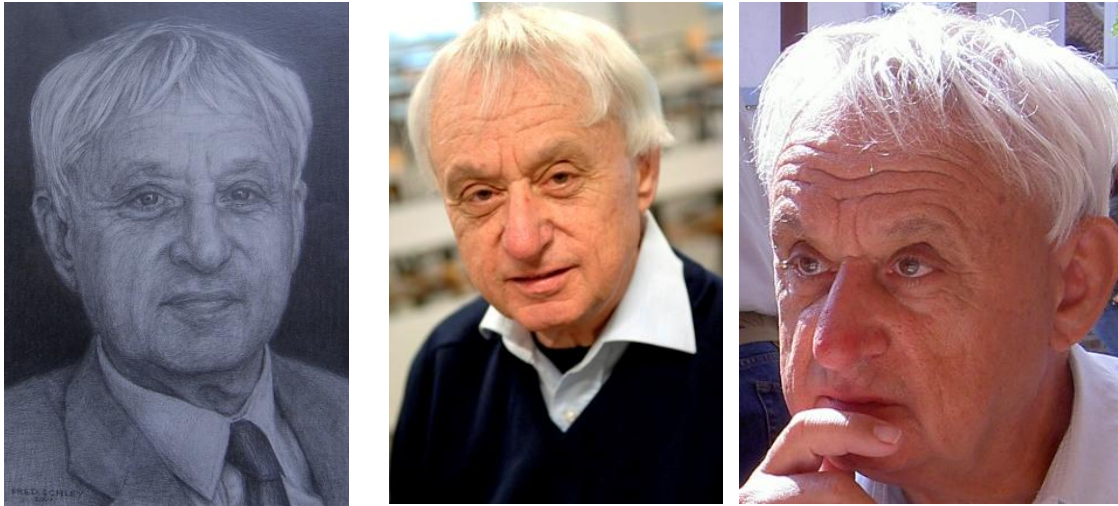
Johannes Marinus Gommert (Han) Leune (Voorzitter 1992-2000)

http://nl.wikipedia.org/wiki/Han_Leune

Geboren Sint Philipsland 1945.

Opleiding en loopbaan

Sociologie aan de Nederlandse Economische Hogeschool met als specialisatie sociaal-economisch beleid (1968 cum laude). Na zijn afstuderen specialiseerde hij zich in de onderwijssociologie. In 1976 promoveerde hij (eveneens cum laude) op een onderzoek naar de invloed van lerarenverenigingen op het onderwijsbeleid in Nederland.

Han Leune was van 1965 tot februari 2007 verbonden aan de Nederlandse Economische Hogeschool resp. de Erasmus Universiteit Rotterdam, sedert 1980 als hoogleraar sociologie.

Leune was lid van de Sociaal-Wetenschappelijke Raad van de Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen, lid van diverse beoordelingscommissies van de Stichting voor Onderzoek van het Onderwijs en de Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek, voorzitter van de redactie van The Netherlands' Journal of Sociology, voorzitter van de landelijke Stuurgroep Onderwijsociologie, lid van de redactie van Pedagogische Studiën. Naast zijn werk als hoogleraar was hij actief als beleidsadviseur van de Nederlandse overheid.

Geselecteerde maatschappelijke onderwijsfuncties

Lid van de commissie "Toekomst van het Onderwijs" van de Algemene Bond van Onderwijs Personeel (ABOP) (1989).

Lid van de Raad van Advies van de Stichting IVIO voor onderwijs en volksontwikkeling (1986-1992).

Lid van de Sociaal-Wetenschappelijke Raad (SWR) van de Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen (KNAW) (1990-1992).

Lid van de Commissie Onderwijszaken van de SER (1979-1996).

Bestuurslid van de divisie "Beleid en organisatie in het onderwijs" van de Vereniging voor Onderwijsresearch (VOR) (de beroepsvereniging van onderzoekers op het terrein van het onderwijs in Nederland) (1993-2003).

Voorzitter van de Commissie van Advies voor de Onderwijsstatistieken van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) (2001-2003).

plaatsvervangend kroonlid van de Sociaal-Economische Raad (1990-2004).

Voorzitter van de Commissie Arbeidsmarktvoorstellen van de SER (1999-2004).

Voorzitter van de Raad van Toezicht van de CED-Groep (= Centrum voor Educatieve Dienstverlening in het Rijnmondgebied) (2002-2006). Voorzitter Onderwijscommissie van de SER .....

Voorzitter van de Politieonderwijsraad, een adviesorgaan van de Nederlandse regering (2003-).

Terugblik op de Onderwijsraad

Bij zijn afscheid in 2001 vroeg de nieuwe voorzitter zich af: Wat was Han Leune nu eigenlijk voor soort voorzitter?

Hoewel Han en ik elkaar al 25 jaar kennen heb ik hem als voorzitter niet meegemaakt. Dus ik moet afgaan op overigens betrouwbare informatie. Han begon als opvolger van Fons Knoers, vandaag gelukkig aanwezig. Hij begon als voorzitter aan een oude Onderwijsraad. Dat verschil moet U niet te gering zien. De oude raad had afdelingen en elke afdeling had een voorzitter en een secretaris. De algemeen voorzitter was voorzitter van het college van voorzitters. De raad had ongeveer 85 leden. Er waren 8 afdelingen. Dat was inderdaad een hele groep. Plenaire bijeenkomsten waren uitzondering. Toen ik bij het 75 jarig bestaan in 1994 wat toen nog gewoon een lezing heette voor de raad hield, tegenwoordig zou dat een key note zijn, mocht ook het diner des avonds meemaken. Ik dacht echt in de verkeerde zaal terecht gekomen te zijn, zo'n grote bijeenkomst had ik me niet gerealiseerd.

In de eerste raadsperiode was Han voorzitter van de afdeling basis onderwijs en w.o. en later vo. De afdelingsvoorzitters tekenden zelf brieven van hun afdeling. De algemeen voorzitter tekent adviezen vanuit meerdere afdelingen. Dus Han stimuleerde dat bv hbo en wo zo dat hij als algemeen voorzitter gezamenlijke adviezen kon tekenen. Alle voorzitters zijn gelijk, moet Han hebben gedacht, maar .....

Behendigheid in koersen van een vergadering in de richting die hem voor ogen stond. Grote dossierkennis en kennis van bv onderzoeksresultaten, sterke identificatie met het raadswerk kenmerkten Han.

Han heeft een sterk ordenende geest, rubricering. Vijf soorten autonomie. We hebben het nu over soort deze soort en niet over een ander soort

Han was er niet voor de gezelligheid per sé. Zijn Zeeuwse protestantse achtergrond is kenbaar. Recepties zijn aan hem niet echt besteed. Hoewel hij er straks toch echt zelf aan zal moeten geloven

Onderscheidingen

Officier in de Orde van Oranje-Nassau (2001).

Wolfert van Borselenpenning van de Gemeente Rotterdam (2007).

Ad Fontespenning van de Erasmus Universiteit Rotterdam (2007).

Kenmerkende adviezen van de raad

Han Leune heeft zelf een lijstje gemaakt van adviezen van de Onderwijsraad die hij aan zijn favorieten heeft toegevoegd. Hij noemt onder meer

- Invoering leerstandaarden funderend onderwijs
- Liberalisering van het begrip onderwijsrichting
- Herijking basisvorming
- De toekomst van het leraarschap
- Toepassing ict in het onderwijs
- Klassenverkleining en onderwijskwaliteit
- Invoering bacculaureaat/ magister structuur in het hoger onderwijs

Geselecteerde publicaties

Onderwijsbeleid onder druk; een historisch-sociologisch onderzoek naar het opereren van lerarenverenigingen in het Nederlandse onderwijsbestel, Groningen, H.D. Tjeenk Willink, 1976.

Wat is onderwijssociologie? Deventer, Van Loghum Slaterus, 1980.

Besluitvorming in het onderwijsbestel, in: J.A. van Kemenade (red.), *Onderwijs: Bestel en Beleid*, Groningen, Wolters-Noordhoff, 1981, p. 329-501.

De reikwijdte van het onderwijsaanbod in het funderend onderwijs, in: B. Creemers e.a. (red.), *De kwaliteit van het onderwijs*, Groningen, Wolters-Noordhoff, 1983, p. 16-47.

Onderwijskwaliteit en de autonomie van scholen, in: B.P.M. Creemers (red.), *Deregulering en de kwaliteit van het onderwijs*, Groningen, RION, 1994, p. 27-59.

Onderwijs in verandering; reflecties op een dynamische sector, Groningen, Wolters-Noordhoff, 2001.

Onderwijs en maatschappelijke verandering; een terugblik op 200 jaar onderwijs en onderwijsbeleid in Nederland, in: P. Boekholt e.a. (red.), Tweehonderd jaar onderwijs en de zorg van de Staat, Assen, Koninklijke Van Gorcum, 2002, p. 11-49.

Verstandig onderwijsbeleid, Antwerpen/Apeldoorn, Garant, 2007.

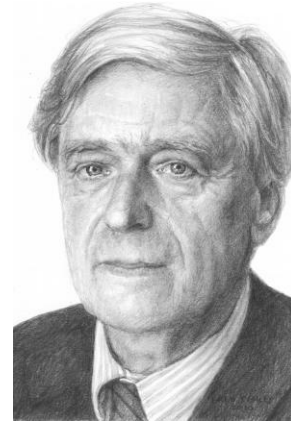
In 2006 verscheen van zijn hand een zevendelige studie over de geschiedenis van de Scheldeforten Lillo en Liefkenshoek in de periode 1585-1786, in 2009 gevolgd door een supplement: *Lillo en Liefkenshoek; de geschiedenis van twee Scheldeforten*, Brussel, Algemeen Rijksarchief, 2006 en 2009 (acht delen).

Alphonsus Maria Leo (Fons) van Wieringen (Voorzitter 2001-2010)

http://nl.wikipedia.org/wiki/Fons_van_Wieringen

Geboren Alkemade 19 april 1946.

Opleiding en loopbaan

studeerde sociale wetenschappen aan de Radboud Universiteit Nijmegen en vergelijkende onderwijskunde aan de University of Chicago. Hij promoveerde in 1975 aan de Universiteit van Amsterdam op een proefschrift over de identiteit van het hoger beroepsonderwijs.

Gedurende acht jaar (1977-1984) was hij directeur Voorbereiding Beleid Voortgezet Onderwijs bij het Ministerie van Onderwijs en Wetenschappen. Vanaf 1985 gewoon hoogleraar onderwijskunde in het bijzonder beleid, bestuur en beheer, aan de Universiteit van Amsterdam.

Hij was decaan van de Faculteit Pedagogische en Onderwijskundige Wetenschappen (1990-1994). Voorzitter Divisie Beleid & Organisatie in Onderwijs van de Vereniging voor Onderwijsresearch (1996 -2000). Hij was directeur van de NSO (Nederlands School voor Onderwijsmanagement; 1989-2000). De NSO, waarin verschillende Nederlandse universiteiten participeren, verzorgt sinds 1989 tweejarige deeltijdopleidingen voor (aankomende) onderwijsmanagers/schoolleiders gericht op de graad van master in educational management en daarnaast integrale managementopleidingstrajecten voor onderwijsinstellingen.

Van 1994-2000 was hij directeur van het Max Goote Kenniscentrum voor Beroepsonderwijs en Volwasseneneducatie. Het kenniscentrum, verbonden aan de Universiteit van Amsterdam, bevordert, analyseert en verspreidt kennis over het beroepsonderwijs en volwasseneneducatie.

Geselecteerde maatschappelijke onderwijsfuncties

Voorzitter (en mede-initiatiefnemer) van het ENIRDEM (European Network for Improving Research and Development in Educational Management) (1993-1995).

Voorzitter Commissie van Advies voor de Onderwijsstatistieken (CBS) (1994 -2000).

Voorzitter Ministeriële Adviescommissie Aanpassing Scholenbestand (1994). Advies: De School voor de Samenleving, Vernieuwingen in de relatie tussen maatschappelijke ontwikkelingen en scholenbestand basisonderwijs, juni 1994.

Lid Commissie Beleidsonderzoek Hoger Onderwijs en Wetenschappelijk Onderzoek (CBHW) (1994 – 1998) (Commissie adviseerde departement van OCW).

Lid van de Ministeriële Commissie Regulering samengestelde vrije opleidingen van hogescholen (Cie Koppelaars) (1996). Eindrapport 'Wissen en Witten'.

Voorzitter van de Adviesgroep Informatie- en Communicatietechnologie (ICT) in Onderwijs (juni 1996-februari 1998). De adviesgroep adviseerde de Minister over de ontwikkeling en uitvoering van het beleid op het gebied van ICT in het onderwijs.

Lid Commissie Lerarenopleidingen 1998/9 (ingesteld vanwege VSNU en HBO Raad) (Rapport Drie op een rij).

Voorzitter Werkgroep Nederlandse Nominatie voor de Carl Bertelsmann Prijs 1999 Berufsbildung der Zukunft.

Lid/plaatsvervangend voorzitter van het bestuur van het Aloysius College te Den Haag (1992-1998)
Voorzitter Commissie Onderwijs en Ondernemerschap. Commissie adviseerde de staatssecretaris van Economische Zaken en de minister van OCW over ondernemerschap en ondernemendheid in initieel en post-initieel onderwijs (2000).

Lid van de Ministeriële Commissie van Externe Deskundigen Zelfreinigend Onderzoek (2002): Rapport Waar(heid) voor je geld. Overwegingen en bevindingen van de wijze waarop de publieke gelden in het onderwijs zijn ingezet.

Voorzitter van de EUNEC (European Network of Education Councils), 2004-2006.

Lid/plaatsvervangend voorzitter van de raad van toezicht ROC Mondriaan Den Haag-Delft (1999-2008).

Lid van de Nationale UNESCO-Commissie en voorzitter UNESCO-Werkgroep Onderwijs (1999-2009)

Lid van de Council International Bureau of Education (IBE, Unesco Instituut) te Genève en lid van de Stuurgroep IBE (2006-2009).

Voorzitter van de jury Nationale Alfabetiseringsprijs (2003-2009)

Lid van de jury Leraar van het jaar (2008 en 2009)

Voorzitter van de Jury van de Ginjaar-Maas Prijs (2009, 2010)

Lid van de Sociaal-Wetenschappelijke Raad (SWR) van de Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen (KNAW) (2008-2012).

Voorzitter van de Raad van Toezicht van het Nationaal Onderwijsmuseum (2010-).

Voorzitter van de Jury Excellente Scholen (2012-2014)

Voorzitter van de Raad van Toezicht van de stichting Nederlands Onderwijs in het Buitenland (2012-)

Kenmerkende adviezen van de raad

Wat Scholen Vermogen

De helft van Nederland hoger opgeleid

Leren in de kennissamenleving

Onderwijs en burgerschap

Stand van Educatief Nederland 2005

Stand van Educatief Nederland 2009

Herwaardering van kennis in het onderwijs

De bestuurlijke ontwikkeling van het Nederlandse onderwijs

Bureaucratisering

Internationalisering

Leraarschap is eigenaarschap

Geselecteerde publicaties

Wieringen, A.M.L. van (1996). *Onderwijsbeleid in Nederland*. Alphen aan den Rijn: Samsom Tjeenk Willink.

Wieringen, A.M.L. (1999). Scenario planning for vocational and adult education. *European Journal of Education*, 34(2), 153-175.

Wieringen, A.M.L. van (2001). Our Colleges. In J. Huisman, P. Maassen & G. Neave (eds.), *Higher Education and the Nation State*. Oxford: Pergamon Press.

Wieringen, A.M.L. van, Sellin, B. & Schmidt, G. (2001). *Uncertainties in education: Scenarios and strategies for vocational education in Europe*. Amsterdam/ Thessaloniki.

Ax, J. & Wieringen, A.M.L. van (2002). Exploraties naar samengestelde kwaliteitspercepties in het onderwijs. *Pedagogisch Tijdschrift*, 27 (winter), 227-295.

Houtkoop, W. & Wieringen, A.M.L. (red.) (2002). *De omgeving van het beroepsonderwijs*. Den Haag: Elsevier.

Wieringen, A.M.L. van, Ax, J., Karstanje, P.N. & Voogt, J.C. (2004). *Organisatie van scholen*. Leuven-Amersfoort: Garant.

Wieringen, A.M.L. van (2005). De opvoedende universiteit. In Sjoerd Karsten en Peter Slegers (red.). *Onderwijs en ongelijkheid: grenzen aan de maakbaarheid?* 109-124. Antwerpen-Apeldoorn: Garant.

Houtkoop, W. & Wieringen, A.M.L. van (2005). Het ontwerpen van beroepsonderwijs. In Fons van Wieringen en Willem Houtkoop (red.), *Ontwerpeisen aan het Beroepsonderwijs*, 5-16. Den Haag: Reed Business.

Wieringen, A.M.L. van (2007). Naar een nieuw onderliggend leerplan. *Nederlands Tijdschrift voor Onderwijsrecht en Onderwijsbeleid*, 19(2), 63-82.

Houtkoop, W., Karsten, S. & en Wieringen, A.M.L. van (red.)(2008). *Controverse en perspectief in het beroepsonderwijs. Kennisproductie op het terrein van het bve-systeem*. Antwerpen-Apeldoorn: Garant.

Wieringen, A.M.L. van (2010). De onzekerheid van het onderwijs. *Nederlands Tijdschrift voor Onderwijsrecht en Onderwijsbeleid*, 22(1), 29-45.

Wieringen, Fons. van (2010). Persoonlijke ontplooiing en maatschappelijk verantwoordelijkheidsbesef in de academie. *Tijdschrift voor Onderwijsrecht en Onderwijsbeleid*, jg. 2010-2011 nr. 1-2, sep.- dec. 2010, 138-150.

Verder publiceerde hij onder meer:

Wieringen, A.M.L. van (2006). Jan van Wieringhen (1715-1765), burgemeester van Wijk bij Duurstede. 'Ik heb U al besorgt ter plaatse daar gij weesen moet'. *Het Kromme-Rijngebied. Tijdschrift van de Historische Kring 'Tussen Rijn en Lek'*, 40(1/2), 6-27.

Meijer, P.D. & Wieringen, A.M.L.van (2008). Jan van Wieringen, een 17de eeuwse genealoog en heraldicus, en zijn familie. *Gens Nostra*, 63(10), 621-635; 63(11), 746-760.

Fons van Wieringen (2013). Willem Arij van Wieringen (1798-1882) kostschoolhouder te Loenen aan de Vecht. *Tussen Vecht en Eem. Tijdschrift voor regionale geschiedenis*, 31, nr. 1, pp. 30-39.

Fons van Wieringen (2013). Wapens en logo's van Nederlandse universiteiten en hogescholen. In: *Th&Ma, Tijdschrift voor Hoger Onderwijs & Management*, Jrg 20, nr. 5, pp. 51-56.

Onderscheidingen

Officier in de Orde van Oranje-Nassau (2011).

Grote Stapenning van de Universiteit van Amsterdam (2011).

Geert ten Dam, (Voorzitter 2011-2014)

Geboren Eindhoven, 6 november 1958.

Opleiding en loopbaan

Prof. dr. Geert ten Dam voltooide haar master in 1984 (Sociale Wetenschappen, Universiteit van Amsterdam) en promoveerde in 1989 op een proefschrift over volwasseneneducatie (Sociale Wetenschappen, Rijksuniversiteit Groningen). Ze is sinds 1989 hoogleraar onderwijskunde in het bijzonder Individuele en Sociaal-culturele verschillen in leren en instructie.

In de periode 1998 -2009 was zij tevens rector van de universitaire lerarenopleidingen van de Universiteit van Amsterdam en in 2010 voorzitter van de afdeling Pedagogiek, Onderwijskunde en Lerarenopleidingen. Haar onderzoeksinteresse richt zich met name op de sociale kwaliteit van het onderwijs. Ze is onder andere projectleider van de Nederlandse deelname aan de IEA International Civic and Citizenship Education Study (ICCS) 2016.

In 2009, 2011, 2013 en 2014 stond ze op de door het maandblad Opzij samengestelde lijst van de tien machtigste vrouwen van Nederland op het gebied van onderwijs en wetenschap.

Op 10 december 2014 heeft Geert ten Dam officieel afscheid genomen als voorzitter van de Onderwijsraad. Ten Dam was tien jaar verbonden aan de Onderwijsraad, als respectievelijk lid, vice-voorzitter en voorzitter.

In april 2016 is zij benoemd tot voorzitter van het College van Bestuur van de Universiteit van Amsterdam/Hogeschool van Amsterdam.

Geselecteerde maatschappelijke onderwijsfuncties

Lid Platform #Onderwijs 2032 (Commissie Vernieuwing curriculum funderend onderwijs) (2015)
Lid Comité van Aanbeveling van VO-content (2014 -
Lid Wetenschappelijke en Maatschappelijke Adviesraad Universiteit voor Humanistiek (2012-
Voorzitter Stichting Max Gooite Bijzondere Leerstoelen (2011-
Voorzitter jury Nationale Alfabetiseringsprijzen (2011)
Lid Raad van Toezicht Nationaal Onderwijsmuseum (2010-
Voorzitter Adviesraad PO-Raad (sectororganisatie primair onderwijs) (2008-2010)
Lid Raad van Toezicht Regio College voor Beroepsonderwijs en Educatie Zaanstreek - Waterland (2008-
Lid Redactieadviesraad Didactief (2004-
Voorzitter bestuur Watergraafsmeerse Schoolvereniging (2003-2007)
Vice-voorzitter Programmaraad voor het Onderwijsonderzoek (PROO) NWO (2001-2007)
Voorzitter Interdisciplinaire Commissie Lerarenopleiding VSNU (2001-2005)
Voorzitter Raad van Bestuur Centrum voor Nascholing Amsterdam (2001-2010)
Jury Docent van het Jaar (2000, 2001 en 2002)
Vertrouwenspersoon Basisschool De Driemaster (1999-2001)
Voorzitter Stichting de Beauvoir, ter bevordering van de participatie van vrouwen in hogere wetenschappelijke posities aan universiteiten (1999-2004)
Vice-voorzitter Algemeen Bestuur Provinciaal Steunpunt Volwasseneneducatie Noord-Holland (1989-1995)

Kenmerkende adviezen van de raad

Ruim baan voor stapsgewijze verbeteringen
Verder met burgerschap in het onderwijs
Artikel 23 Grondwet in maatschappelijk perspectief
Een smalle kijk op onderwijskwaliteit (Stand van Educatief Nederland 2013)
Grenzen aan kleine scholen
Kiezen voor kwalitatief sterke leraren
Een eigentijds curriculum
Onderwijspolitiek na de commissie-Dijsselbloem
Een onderwijsstelsel met veerkracht
Doeltreffender onderwijstoezicht

Geselecteerde publicaties

Dam, G. ten, & Volman, M. (2004). Critical thinking as a citizenship competence: teaching strategies. *Learning & Instruction, 14* (4), 359-379.
Rijkschroeff, R., ten Dam, G., Duyvendak, J.W., de Gruijter, M., Pels, T. (2005). Educational policies on migrants and minorities in the Netherlands: success or failure? *Journal of Education Policy, 20*(4), 417-435.
Hout, H. van, Dam, G. ten, Mirande, M., Terlouw, C., Willems, J. (red.) (2006). *Vernieuwing in het hoger onderwijs. Onderwijskundig handboek voor docenten*. Assen: Van Gorcum.
Schuitema, J., Dam, G. ten, & Veugelers, W. (2008). Teaching strategies for moral education: a review. *Journal of Curriculum Studies, 40*(1), 69-89.
Peters, L.W.H., Kok, G.J., Dam, G.T.M. ten, Buijs, G.J., & Paulussen, Th.G.W.M. (2009). Effective Elements of School Health Promotion across Behavioral Domains: A Systematic Review of Reviews. *BMC Public Health, 9*, 182.
Admiraal, W., Huizenga, J., Akkerman, S., Dam, G. ten (2011). The Concept of Flow in Collaborative Game-based Learning. *Computers in Human Behavior, 27*, 1185-1194.

Geijsel, F., Ledoux, G., Reumerman, R., & Dam, G. ten (2012). Citizenship in young people's daily lives. Differences in citizenship competences of adolescents in the Netherlands. *Journal of Youth Studies*, 15(6), 711-729.

Geboers, E., Geijsel, F., Admiraal W., & Dam, G. ten (2013). Review of the Effects of Citizenship Education. *Educational Research Review*, 9, 158-173.

Wardekker, W., Boersma, A., Dam, G. ten, & Volman, M. (2012). Motivation for school learning: enhancing the meaningfulness of learning in communities of learners. In: Hedegaard, M., Edwards, A. Fler, M. (Eds.), *Motives, emotions and values in children's development in childhood: Advances form a cultural-historical approach* (pp.153-169). Cambridge: Cambridge University Press.

Dijkstra, A.B., Geijsel, F., Ledoux, G., Veen, I. van der, & Dam, G. ten (2014). Effects of school quality, school citizenship policy, and student body composition on the acquisition of citizenship competences in the final year of primary education. *School Effectiveness and School Improvement: An International Journal of Research, Policy and Practice*. DOI: 10.1080/09243453.2014.969282.

Onderscheiding

Ridder in de Orde van Oranje-Nassau (2014).